

ІНФОРМАЦІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК КЛЮЧОВА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Гонтаренко Ірина Сергіївна,

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки,
іноземної філології та перекладу, ХНЕУ ім. С.Кузнеця

Павлюк Олег Миколайович

аспірант кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу,
ХНЕУ ім. С.Кузнеця

irynagavrikova@gmail.com

Вступ. Сучасний світ характеризується стрімким розвитком інформаційних технологій, що докорінно змінює вимоги до професійної підготовки здобувачів вищої освіти. Уміння працювати з інформацією, ефективно використовувати її у професійній діяльності та адаптуватися до нових викликів є визначальними факторами успішності майбутнього фахівця.

Інформаційна компетентність виступає одним із базових компонентів професійної підготовки, адже вона охоплює здатність шукати, аналізувати, критично оцінювати, зберігати та ефективно використовувати інформацію з різних джерел. Ця компетентність також включає навички роботи з цифровими технологіями, що забезпечують інтеграцію здобувачів освіти у глобальний інформаційний простір.

Розвиток інформаційної компетентності сприяє формуванню у студентів навичок самостійного навчання, інноваційного мислення та готовності до прийняття обґрунтованих рішень в умовах невизначеності. Таким чином, формування цієї компетенції стає не лише актуальним завданням вищої школи, але й передумовою успішної інтеграції випускників у професійне середовище.

Ціль роботи. Дослідити роль інформаційної компетентності у професійній підготовці здобувачів вищої освіти та розробити ефективні підходи до її формування.

Матеріали та методи. У роботі використано наукові праці таких авторів, як Євтух М. Б., Локшина О. І., Семиченко В. А., Зязюн І. А., Ключко В. І. та інших, які висвітлюють проблематику формування інформаційної компетентності, використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі та роль цієї компетентності у професійній підготовці. Також враховано нормативно-правові документи, що визначають стандарти підготовки здобувачів вищої освіти та основи для розвитку їхньої інформаційної грамотності. Матеріали включали результати опитувань студентів і викладачів щодо рівня їхньої інформаційної компетентності та досвіду використання цифрових інструментів у навчанні, що базуються на роботах Шишкіної М. П. та Гуржія А. М. Застосовувалися сучасні цифрові платформи, такі як Moodle, Google Workspace, Microsoft Teams, що є основою для розвитку інформаційної компетентності, як зазначено в дослідженнях Ключко В. І. та Шишкіної М. П.

Результати та обговорення. Основна частина дослідження зосереджена на аналізі значення інформаційної компетентності в професійній підготовці здобувачів вищої освіти, а також на визначенні основних аспектів її формування та розвитку. В умовах сучасного інформаційного суспільства знання, уміння та навички ефективного використання інформаційно-комунікаційних технологій стають важливими не лише для академічного навчання, але й для майбутньої професійної діяльності. Інформаційна компетентність охоплює не лише здатність використовувати цифрові інструменти, але й уміння аналізувати, критично оцінювати, синтезувати та застосовувати інформацію в професійних контекстах.

Перш за все, важливо зазначити, що інформаційна компетентність є необхідною для успішного виконання професійних завдань у різних сферах діяльності. Сучасні професії вимагають від фахівців уміння орієнтуватися в інформаційному просторі, ефективно використовувати інформацію для прийняття рішень, здійснення досліджень, розробки нових продуктів і послуг. Таким чином, здобувачі вищої освіти повинні мати ґрунтовні знання і навички

роботи з інформацією на всіх етапах її обробки: від збору до зберігання та передавання.

Роль інформаційної компетентності в освіті також полягає в тому, що вона є важливим компонентом формування у студентів здатності до самостійного навчання, оскільки в умовах стрімких змін у технологіях і знаннях постійно виникає потреба в саморозвитку та постійному оновленні знань. Водночас здобувачі освіти повинні навчитися працювати з великими обсягами інформації, ефективно відбираючи та організовуючи її відповідно до конкретних професійних завдань.

Одним із основних чинників формування інформаційної компетентності є інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес. Використання цифрових платформ, таких як Moodle, Google Workspace, Microsoft Teams, дозволяє створити інтерактивне навчальне середовище, яке стимулює студентів до більш активного залучення в навчальний процес і сприяє розвитку їхніх практичних навичок у роботі з інформацією. Зокрема, платформи для колаборації, такі як Google Docs або Microsoft OneDrive, дозволяють студентам спільно працювати над проектами, обмінюватися матеріалами та коригувати роботу в режимі реального часу, що значно підвищує ефективність навчання.

У процесі формування інформаційної компетентності важливу роль відіграють методи, які використовуються викладачами. Зокрема, інтерактивні методи навчання, проектно-орієнтовані завдання, кейс-методи та застосування онлайн-ресурсів значно підвищують ефективність навчального процесу. Важливим є також розвиток навичок критичного мислення, оскільки це дозволяє студентам не лише активно працювати з інформацією, але й здобувати вміння аналізувати її з різних точок зору, оцінювати достовірність та актуальність.

Проте, попри значний потенціал інформаційно-комунікаційних технологій для підвищення рівня інформаційної компетентності, виявлено низку проблем, зокрема недостатня підготовленість деяких викладачів до

використання новітніх технологій, обмежений доступ до високошвидкісного інтернету в деяких регіонах, а також нерівномірне забезпечення студентів сучасними цифровими пристроями. Ці фактори можуть створювати перешкоди для ефективного впровадження інформаційних технологій у навчальний процес.

Висновки. Таким чином, інформаційна компетентність є важливим елементом професійної підготовки здобувачів вищої освіти, що сприяє їх успішній адаптації до вимог сучасного ринку праці. Для досягнення високого рівня цієї компетентності необхідно поєднувати теоретичні знання з практичними навичками, активно впроваджувати новітні технології та методи навчання, а також забезпечити постійний розвиток навичок самостійного навчання та критичного аналізу інформації.

References

1. Євтух, М. Б. (2019). Інформаційна компетентність як складова професійної підготовки майбутніх фахівців у контексті цифровізації освіти. *Освітні технології та технології навчання*, 14(3), 25–39.
2. Зязюн, І. А., Семиченко, В. А. (2018). Інформаційна компетентність як складова педагогічної підготовки майбутнього фахівця. Київ: Видавничий дім "Освіта України".
3. Клочко, В. І. (2020). Інформаційні технології в професійній підготовці студентів: тенденції та перспективи розвитку. *Педагогічні науки: теорія та практика*, 15(1), 44–58.
4. López, M. (2020). Digital Competence in Higher Education: Models, Assessment, and Development. *European Journal of Education and Technology*, 18(2), 114–126.
5. Bawden, D. (2018). Information Literacy: A Lifelong Competence for the Digital Age. *Journal of Information Science*, 44(5), 23–36.

6. Timmermans, M. (2018). Enhancing Digital Literacy in Higher Education: New Tools for Teaching and Learning. *Journal of Educational Technology & Society*, 21(4), 87–99.

.